

[...]

Uitsluitend per email: [...]

Directie Juridische Zaken

Rijnstraat 8

2515 XP Den Haag

Postbus 20061

2500 EB Den Haag

Nederland

www.rijksoverheid.nl

Nederland

www.nederlandwereldwijd.nl

Contactpersoon

E WOB@minbuza.nl

Datum 29 april 2022

Betreft Beslissing op uw bezwaarschrift

Geachte [...],

Bij brief van 7 juni 2021, heeft u een bezwaarschrift ingediend tegen mijn besluit van 3 mei 2021 met kenmerk BZ-2019.31739.

Met deze brief wordt op uw bezwaarschrift beslist.

Besluit

Ik verklaar uw bezwaarschrift gegrond. Voor de motivering verwijs ik u naar het onderdeel 'Overwegingen ten aanzien van de gronden van Bezwaar'.

Procedureverloop

Bij brief van 29 augustus 2019 heeft u met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob) informatie verzocht over *"alle informatie en documenten te verstrekken met betrekking tot (de erkenning van) de Armeense genocide van 1915, door de regering ook wel aangeduid als "de kwestie van de Armeense genocide""*

Gelet op de complexiteit en omvang van uw verzoek is overeengekomen dit in twee delen te behandelen, waarbij ten aanzien van beide delen een zelfstandig appellabel besluit zal worden genomen.

Op 3 mei 2021 heb ik een beslissing genomen op uw verzoek. Hierbij heb ik 226 documenten geïnterpreteerd.

Tegen dit besluit bent u bij brief van 7 juni 2021 in bezwaar gekomen. Desgevraagd is de termijn vervolgens met 8 weken opgeschort om u in de gelegenheid te stellen uw bezwaargronden aan te vullen. De gronden van bezwaar heb ik op 3 augustus 2021 ontvangen. Op 8 oktober 2021 bent u in de gelegenheid gesteld om uw bezwaren mondeling toe te lichten.

Gronden van bezwaar

Ik vat de gronden van bezwaar als volgt samen.

Datum

29 april 2022

Onze referentie

BZ-2020.22450

Algemene opmerkingen

In de eerste plaats meent u dat ik gelet op het tijdsverloop gehouden ben om als datum van het verzoek de datum van het indienen van de gronden (3 augustus 2021) te hanteren. Tevens dien ik een indicatie te geven ten aanzien van de afhandeling van het tweede deel van het verzoek.

Voorts geeft u aan dat er stukken ontbreken, onder meer correspondentie tussen FAON en mijn departement. U verzoekt mij deze documenten in bezwaar alsnog openbaar te maken.

Weigeringsgronden

U geeft aan dat de weigeringsgronden ex artikel 10 lid 2 sub a en artikel 11 lid 1 Wob onjuist zijn toegepast.

Ten aanzien van artikel 10 lid 2 sub a Wob noemt u allereerst de Nederlandse betrekkingen met Turkije.

U geeft in de eerste plaats aan dat Nederland de Turkse ontkenningsspolitiek onvoorwaardelijk steunt. De Nederlandse staat acht de relatie met Turkije belangrijker dan de erkenning van volkerenmoord, en voor zover dat zou blijken uit de niet openbaar gemaakte documenten en passages kan dat de Turkse staat alleen maar deugd doen. Dat geldt ook indien uit die documenten en passages zou blijken dat het standpunt van de Nederlandse staat geheel of gedeeltelijk wordt beïnvloed door de druk die Turkije uitoefent. Daar blijkt immers niets anders uit dan dat de Turkse buitenlandse politiek effectief is, wat de Turkse staat wederom deugd zou moeten doen. Ten tweede geldt dat de Turkse staat in het geheel geen geheim maakt van haar standpunten over de Armeense genocide of van het feit dat zij druk uitoefent op andere staten om die genocide niet te erkennen. Ook dat kan dus geen reden zijn om te veronderstellen dat openbaarmaking van de niet openbaar gemaakte informatie de betrekkingen met Turkije zouden kunnen schaden.

Voor zover het Ministerie van mening is dat dat toch het geval is, dan geldt – anders dan op pagina 4 van het besluit wordt overwogen – dat het belang van openbaarheid zwaarder weegt dan het belang van de betrekkingen met Turkije. Het gaat hier immers om een staat die structureel druk uitoefent op andere staten en soms zelfs bedreigt met allerlei politieke en economische maatregelen, met als doel om niet de volkerenmoord te erkennen waar zijn rechtsvoorganger verantwoordelijk voor is. Het is van groot maatschappelijk belang om te weten waaruit die druk bestaat en op welke wijze die druk doorwerkt in de beleidsvorming.

Datzelfde geldt wat u betreft voor de niet openbaar gemaakte documenten en passages waar informatie staat waaruit is af te leiden dat

de Nederlandse staat wel degelijk beseft dat de Armeense genocide als genocide bestempeld moet worden, maar dit naar buiten toe niet uitdraagt om de relatie met Turkije niet te schaden.

Datum
29 april 2022

Onze referentie
BZ-2020.22450

Ten aanzien van de Nederlandse betrekkingen met Armenië stelt u dat het Nederlandse standpunt aan Armeense zijde genoegzaam bekend is, zodat openbaarmaking van documenten die meer inzicht geven in het Nederlandse standpunt, de betrekkingen niet zullen schaden.

Verder meent u dat ook ten aanzien van de betrekkingen met andere landen ten onrechte een beroep is gedaan op artikel 10 lid 2 sub a Wob. In ieder geval zou ik per document moeten aangeven waarom artikel 10 lid 2 sub a Wob is ingeroepen.

Voor wat betreft artikel 11 lid 1 Wob stelt u dat de 'nieuwe' kabinetslijn ten aanzien van persoonlijke beleidsopvattingen niet lijkt te zijn gevolgd. Zo zijn veel persoonlijke beleidsopvattingen, ouder dan vijf jaar, niet openbaar gemaakt. Ook is niet gemotiveerd waarom geen toepassing is gegeven aan artikel 11 lid 2 Wob.

Tot slot bent u van mening dat in een aantal gevallen openbare informatie is geweigerd. Ik vat deze grond op als een verzoek om de passages waarin deze informatie te vinden is, alsnog openbaar te maken.

Individuele documenten

U stelt dat in de documenten met nummers 15, 28, 29, 31, 33, 45, 49, 60, 63, 64, 65, 66, 68, 69, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 81, 88, 89, 90, 91, 92, 94, 95, 99, 100, 101, 102, 104, 106, 107, 108, 118, 121, 122, 124, 125, 126, 129, 132, 134, 138, 142, 144, 145, 146, 147, 151, 152, 154, 156, 163, 169, 171, 189, 190, 192, 193, 198, 199, 200, 201, 202, 208, 209, 210, 212, 213, 216, 218, 219, 220, 223, 224, 225, 226 de weigeringsgronden onjuist zouden zijn toegepast.

Overwegingen ten aanzien van de gronden van het bezwaar

Algemene opmerkingen

Uw opmerkingen ten aanzien van de stukken die zien op de periode 29 augustus 2019 – 3 mei 2021 heb ik ambtshalve opgevat als een nieuw verzoek om een besluit te nemen. Hier zal separaat op worden beslist. Ten aanzien van het tweede deel van het verzoek geldt dat dit besluit u reeds op 8 maart 2022 is toegekomen.

Ik heb naar aanleiding van uw verzoek een zoekslag uitgevoerd in mailboxen, in het digitale archiveringssysteem, in zogeheten 'samenwerkingsruimtes' en in het fysieke archief. Waar mogelijk zijn daarbij ook eerdere betrokkenen aangeschreven. De documenten die hierop zijn aangetroffen zijn conform de Wob in de besluitvorming betrokken. Documenten die bij de zoekslag niet zijn aangetroffen zijn

door mij niet in de besluitvorming betrokken. Het kan daardoor voorkomen dat documenten die door FAON ooit naar het departement zijn verzonden, niet door mij zijn geïnventariseerd.

Datum
29 april 2022

Onze referentie
BZ-2020.22450

Gelet op het voorgaande ben ik van oordeel dat de zoekslag zorgvuldig heeft plaatsgevonden. Het bezwaar is op dit punt derhalve ongegrond.

Weigeringsgronden

In uw bezwaarschrift geeft u aan dat een aantal weigeringsgronden onjuist zijn toegepast. Hieronder geef ik u per weigeringsgrond mijn reactie.

Artikel 10 lid 2 sub a Wob

Ten aanzien van de betrekkingen met Turkije, Armenië en derde landen en organisaties geldt het volgende.

Ik constateer dat de werkingssfeer van artikel 10 lid 2 sub a Wob breder is dan waar u vanuit gaat. Het becommentariëren van gebeurtenissen is slechts één van de redenen om artikel 10 lid 2 sub a Wob in voorkomende gevallen in te roepen. Artikel 10 lid 2 sub a Wob kan ook om andere redenen worden ingeroepen, bijvoorbeeld (niet limitatief) het beschermen van vertrouwelijke diplomatieke kanalen, het beschermen van de vertrouwelijkheid van bepaalde gremia of het afschermen van bepaalde Nederlandse beleidsvoornemens waar andere entiteiten misbruik van zouden kunnen maken. Daarbij vind ik steun in vaste jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: ABRvS of de Afdeling), vide onder andere ABRvS 4 november 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2610. Daarbij geldt dat noch uit de jurisprudentie, noch uit de wetsgeschiedenis voortvloeit dat specifiek moet worden gemotiveerd ten aanzien van welke landen of organisaties de betrekkingen in het geding zijn. Immers, als ik prijs zou geven op welk land of organisatie de informatie betrekking heeft, kan dit in voorkomende gevallen alsnog leiden tot een verstroeving van de betrekkingen.

Ik ben van oordeel dat ik artikel 10 lid 2 sub a Wob op de juiste wijze heb toegepast en dat ik daarbij ben uitgegaan van de juiste uitgangspunten. Hetgeen door u thans in algemene zin in bezwaar wordt aangehaald is voor mij in heroverweging geen aanleiding om de belangenafweging anders te laten uitvallen. Het bezwaar is in zoverre op dit punt ongegrond.

Wel ben ik van oordeel dat ik de toepassing van deze grond uitvoeriger had kunnen en moeten motiveren. Bij de bespreking van de individuele documenten zal ik dit nader toelichten.

Persoonlijke beleidsopvatting en intern beraad

Uitgangspunt van de Wob is dat overheidsinformatie openbaar is. Dit geldt in beginsel ook voor documenten opgesteld ten behoeve van intern beraad. Dit is het beraad over een bestuurlijke aangelegenheid binnen een

bestuursorgaan, dan wel binnen een kring van overheden in het kader van de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een bestuurlijke aangelegenheid.

Datum
29 april 2022

Onze referentie
BZ-2020.22450

Artikel 11, eerste lid, van de Wob bepaalt dat in geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, geen informatie wordt verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen. In het bestreden besluit heb ik reeds uitgelegd wat onder het begrip "documenten opgesteld ten behoeve van intern beraad" onder meer moeten worden begrepen. Artikel 1, eerste lid, aanhef en onder f, van de Wob definieert een persoonlijke beleidsopvatting als een opvatting, voorstel, aanbeveling of conclusie van een of meer personen over een bestuurlijke aangelegenheid en de daartoe door hen aangevoerde argumenten.

Deze definitiebepaling is verder uitgewerkt in jurisprudentie. Feiten, prognoses en beleidsalternatieven worden niet beschouwd als persoonlijke beleidsopvattingen. Dit komt overeen met de definitie van de persoonlijke beleidsopvatting zoals omschreven in het Wetsvoorstel Open Overheid.

Persoonlijke beleidsopvattingen worden niet openbaar gemaakt omdat een zekere mate van veiligheid en vertrouwelijkheid noodzakelijk is om te kunnen komen tot een effectieve besluitvorming. Ambtenaren en bestuurders moeten onderling en met bewindspersonen kunnen brainstormen. Feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter worden door mij niet beschouwd als persoonlijke beleidsopvattingen. De totstandkoming van beleid en regelgeving wordt met de openbaarheid van dergelijke informatie inzichtelijk.

De op grond van artikel 11 van de Wob geweigerde informatie, is aan te merken als persoonlijke beleidsopvattingen in documenten voor intern beraad. Het betreft documenten met aannames, (tekst)voorstellen, commentaar en conclusies van ambtenaren die betrekking hebben op de bestuurlijke aangelegenheid waarover u informatie heeft gevraagd. Ik verstrek over vorenstaande persoonlijke beleidsopvattingen geen informatie. Ik blijf op dit punt met andere woorden bij mijn bestreden besluit.

Vooropgesteld zij dat uw bezwaar met in achtneming van het thans van toepassing zijnde wettelijke kader, de Wob, is beoordeeld. Ik acht het, zoals aangegeven in het bestreden besluit, niet in het belang van een goede democratische bestuursvoering indien de standpunten van betrokkenen, ook niet geanonimiseerd, openbaar worden gemaakt en zelfstandig

betrokken worden in de publieke en juridische discussie. Uw verwijzing naar de Afdelingsuitspraak van 24 februari 2021 (ECLI:NL: RVS: 2021:399) wordt reeds hierom niet gevolgd nu het in die uitspraak ging om het al dan niet openbaar maken van persoonlijke beleidsopvattingen bestemd voor intern beraad vervat in relatief oude documenten. In de onderhavige zaak betreft het een nog lopende bestuurlijke en juridische kwestie waarin naar mijn oordeel ambtenaren nog immer belemmerd zouden kunnen worden in het voeren van discussies en in hun advisering indien de daarop betrekking hebbende informatie openbaar gemaakt zou worden.

Datum
29 april 2022

Onze referentie
BZ-2020.22450

Ik zie dan ook geen aanleiding om met toepassing van artikel 11, tweede lid, van de Wob in niet tot personen herleidbare vorm informatie te verstrekken over de persoonlijke beleidsopvattingen. Dat de persoonlijke beleidsopvatting als weigeringsgrond nog immer bestaat en ook zal blijven bestaan als uitzonderingsgrond in de WOO, volgt ook uit de door u in de gronden van bezwaar aangehaalde brief van 30 april 2021 van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties aan de Eerste Kamer betreffende de reactie op het verslag initiatiefwetsvoorstel Open Overheid (33 328) en initiatiefvoorstel Wijzigingswet WOO (35 112).

Ter volledigheid merk ik daarbij op dat, voor zover de op grond van artikel 11 van de Wob geweigerde passages voor een deel feitelijke informatie bevatten, die feitelijke informatie zodanig verweven is met de persoonlijke beleidsopvattingen dat die daar niet los van kan worden gezien. In geval van verwevenheid mag in beginsel het betrokken onderdeel van het document worden geweigerd op grond van artikel 11 van de Wob. Een bestuursorgaan hoeft, conform jurisprudentie van de Afdeling, niet binnen een zelfstandig onderdeel van een document per zin of zinsdeel te bepalen of verwevenheid een weigering kan rechtvaardigen. Vergelijk in dit geval de uitspraak van de Afdeling van 31 januari 2018, ECLI:NL: RVS:2018:314.

Individuele documenten

Ten aanzien van de documenten met nummers 15, 28, 29, 31, 33, 45, 49, 60, 63, 64, 65, 66, 68, 69, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 81, 88, 89, 90, 91, 92, 94, 95, 99, 100, 101, 102, 104, 106, 107, 108, 118, 121, 122, 124, 125, 126, 129, 132, 134, 138, 142, 144, 145, 146, 147, 151, 152, 154, 156, 163, 169, 171, 189, 190, 192, 193, 198, 199, 200, 201, 202, 208, 209, 210, 212, 213, 216, 218, 219, 220, 223, 224, 225, 226 overweeg ik als volgt.

Algemene overweging

Bij een groot aantal documenten wordt op basis van de leesbare passages en de documenttitels gesteld dat het niet aannemelijk zou zijn dat de wel onleesbaar gemaakte passages zich wel voor weigering zouden lenen.

Dezerzijds wordt overwogen dat per geval wordt beoordeeld of weigeringsgronden moeten worden toegepast. Of een weigeringsgrond terecht is toegepast staat los van de documentnaam en/of de leesbare inhoud van het document. Per document is gemotiveerd waarom een bepaalde weigeringsgrond is toegepast, vide de inventarislijst in samenhang met de toelichting op de weigeringsgronden in het bestreden besluit. Hoewel ik de wens om een nog ruimere toelichting begrijp, kan ik hier niet nader op ingaan omdat daarmee de inhoud van de onleesbaar gemaakte passages alsnog zou worden prijsgegeven. Evenmin kan ik om die reden overgaan tot openbaarmaking van de onleesbaar gemaakte gegevens in andere vorm, omdat daarmee eveneens de afgeschermd gegevens alsnog zouden worden prijs gegeven.

Datum
29 april 2022

Onze referentie
BZ-2020.22450

Hieronder zal ik dat ten aanzien van de toepassing van de artikelen 10 lid 2 sub a, 10 lid 2 sub g en 11 lid 1 Wob nog aanvullend motiveren. Tot slot zal op een aantal specifiek door u aangehaalde documenten worden ingegaan.

Betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties

U stelt dat ik de weigeringsgrond van artikel 10 lid 2 sub a Wob bij de documenten met nummers 28, 29, 31, 33, 45, 49, 60, 63, 64, 65, 66, 68, 69, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 81, 88, 89, 90, 91, 95, 99, 100, 101, 104, 106, 107, 108, 118, 122, 124, 125, 126, 129, 132, 134, 144, 145, 146, 147, 151, 154, 156, 163, 169, 171, 189, 190, 192, 193, 198, 200, 201, 202, 208, 209, 210, 213, 216, 219, 220, 223, 224, 225 en 226 onjuist heb toegepast.

Eerder heb ik dit besluit uiteengezet op welke wijze artikel 10 lid 2 sub a Wob naar mijn oordeel dient te worden toegepast. Hoewel ik van mening ben dat ik ben uitgegaan van een juiste uitleg van artikel 10 lid 2 sub a Wob, ben ik wel van oordeel dat ik specifieker had moeten aangeven wat de reden was voor het invoeren van artikel 10 lid 2 sub a Wob. Het bezwaar is op dit punt in zoverre gegrond.

Ik zal hieronder per door u genoemde documenten aangeven of dat is geweigerd vanwege:

- 1) de bescherming van de vertrouwelijkheid van het diplomatieke verkeer;
- 2) het afschermen van beleidsvoornemens of commentaar, of;
- 3) de vertrouwelijkheid van het gremium.

Ad. 1: het diplomatieke verkeer

De documenten met nummers 28, 31, 33, 49, 63, 66, 73, 74, 76, 88, 89, 90, 91, 99, 100, 108, 118, 122, 124, 129, 132, 134, 144, 145, 146, 147, 189, 200, 201, 208, 210, 213, 219, 220, 224, 225, zijn afkomstig uit of bevatten passages afkomstig uit het diplomatieke verkeer. Ik ben van oordeel dat openbaarmaking van vertrouwelijke, uit het diplomatieke verkeer afkomstige informatie de betrekkingen met de betrokken landen in de toekomst stroever zal kunnen doen verlopen. Tevens voorzie ik dat

landen in de toekomst minder geneigd zullen zijn om mij informatie te verstrekken, indien ik thans overga tot openbaarmaking. Ik ben van oordeel dat het belang van goede betrekkingen ten aanzien van voornoemde documenten dient te prevaleren boven het belang van openbaarheid. Ik heb daarom besloten de desbetreffende informatie niet openbaar te maken.

Datum
29 april 2022

Onze referentie
BZ-2020.22450

Ad. 2: beleidsvoornemens / commentaar

De documenten met nummers 29, 33, 45, 49, 60, 63, 64, 65, 68, 69, 71, 72, 73, 74, 75, 81, 95, 99, 101, 104, 106, 107, 108, 124, 125, 126, 129, 132, 134, 144, 147, 151, 154, 156, 163, 169, 171, 189, 190, 192, 193, 198, 202, 208, 209, 210, 213, 216, 219, 220, 223, 224, 225, 226 bevatten passages waarin de binnen- en buitenlandse politiek van andere landen en organisaties worden becommentarieerd. Ik voorzie dat de betrekkingen met deze en andere landen in de toekomst stroever zullen verlopen indien ik thans overga tot openbaarmaking van commentaar en (voor andere landen nadelige) beleidsvoornemens. Enerzijds omdat het commentaar c.q. de beleidsvoornemens scherpe beschrijvingen kunnen bevatten, anderzijds omdat derden gebruik zouden kunnen maken van mijn observaties, waardoor landen benadeeld kunnen worden. Ik ben van oordeel dat het belang van goede betrekkingen ten aanzien van voornoemde documenten dient te prevaleren boven het belang van openbaarheid. Daarbij heb ik tevens, doch niet in doorslaggevende mate, in mijn belangenafweging meegewogen dat mijn ambtenaren in de toekomst ook in vrijheid commentaar moeten kunnen blijven leveren op buitenlandse politieke gebeurtenissen. Ik heb daarom besloten de desbetreffende informatie niet openbaar te maken.

Vertrouwelijke gremia

Het document met nummer 45 bevat informatie afkomstig uit een vertrouwelijk gremium. Ik voorzie dat de betrekkingen met de betrokken landen en organisaties zal verslechteren indien ik thans overga tot het openbaar maken van informatie uit deze vertrouwelijke gremia. Ook voorzie ik dat andere landen in de toekomst minder geneigd zullen zijn mij (vertrouwelijk) informatie te verstrekken, waardoor het Nederlandse buitenlandbeleid mogelijk schade oploopt. Ik ben van oordeel dat het belang van goede betrekkingen ten aanzien van dit document dient te prevaleren boven het belang van openbaarheid. Ik heb daarom besloten de desbetreffende informatie niet openbaar te maken.

Persoonlijke beleidsopvattingen

Ten aanzien van de documenten met nummers 11, 45, 60, 64, 68, 71, 92, 94, 95, 101, 102, 129, 132, 138, 151, 163, 190, 199, 200, 201, 202, 208, 209, 210, 216, 218, 219, 223, 223 en 225 geeft u aan dat artikel 11 lid 1 Wob op onjuiste wijze zou zijn toegepast.

Dezerzijds wordt verwezen naar hetgeen eerder in dit besluit is overwogen ten aanzien van de toepassing van artikel 11 van de Wob.

In reactie op de gronden van bezwaar geldt nog dat, voor zover uit de overige inhoud van documenten wordt afgeleid dat geen persoonlijke beleidsopvattingen onleesbaar zouden zijn gemaakt, ook overwegend feitelijke documenten persoonlijke beleidsopvattingen kunnen bevatten.

Datum
29 april 2022

Onze referentie
BZ-2020.22450

Ten aanzien van document nummer 94 heb ik besloten om de spreeklijn alsnog openbaar te maken. Op dit punt is uw bezwaar gegrond.

In het bestreden besluit is reeds uitgebreid gemotiveerd waarom niet kan worden overgegaan tot openbaarmaking in andere vorm – die motivering beschouw ik hier als herhaald en ingelast.

Document 15

De tweede pagina van het document is helaas weggefallen. In heroverweging zal ik de tweede pagina alsnog openbaarmaken. Uw bezwaar is op dit punt gegrond.

Document 90

Terecht merkt u op dat dit document een gedeeltelijk duplicaat van document 146 betreft. In document 90 is inderdaad te ruim informatie onleesbaar gemaakt. In document 146 is dit wel hersteld. Ik zal dezelfde informatie ook in document 90 leesbaar maken. Uw bezwaar is op dit punt gegrond.

Document 104

Delen van het document zijn onleesbaar gemaakt met een beroep op artikel 10 lid 2 sub a en artikel 10 lid 2 sub e Wob. Ik constateer dat de gronden naar behoren per weigering in het document zijn weergegeven.

Document 121

In tegenstelling tot hetgeen gemeld op de inventarislijst bij het primaire besluit. Het document wordt in integraal geweigerd op grond van artikel 10 lid 2 sub g Wob. Dit is de reden dat u het document niet heeft aangetroffen. Binnen de Ministerraad moeten bewindspersonen onbelemmerd met elkaar in discussie kunnen treden zonder dat afzonderlijke standpunten van de verschillende bewindspersonen openbaar worden. Het beginsel van de eenheid waarmee het Kabinet spreekt zou geschaad worden indien deze discussies (deels) openbaar gemaakt zouden worden. Deze zelfde redenatie heeft te gelden voor voorbereidende notities omdat openbaarmaking daarvan inzicht zou geven in de standpunten van één of meerdere bewindspersonen. Het belang van openbaarmaking weegt hier niet op tegen het belang van het waarborgen van de eenheid waarmee de Ministerraad spreekt en de mogelijkheid voor bewindspersonen om buiten de openbaarheid van gedachte te kunnen wisselen. De vermelding 'deels openbaar' op de inventarislijst bij het bestreden besluit betreft als gezegd een omissie. U treft de juiste vermelding op de bij dit besluit gevoegde inventarislijst.

Document 142

U geeft aan dat dit document onleesbaar is. Ik heb het document nogmaals bij dit besluit gevoegd.

Datum
29 april 2022

Onze referentie
BZ-2020.22450

Document 212

Dit document bevat een gespreksverslag van een gesprek met een vertegenwoordiger van een maatschappelijke organisatie. Ik ben van oordeel dat ik ten aanzien van maatschappelijk gevoelige kwesties in vertrouwen met vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties moet kunnen spreken. Ik voorzie dat die vertegenwoordigers bij openbaarmaking van de gespreksverslagen in de toekomst minder geneigd zullen zijn om met mij in gesprek te gaan, waardoor het voor mij moeilijker zal zijn om te weten wat er speelt in de samenleving. Ik ben daarom van oordeel dat zowel deze organisatie als mijn ministerie onevenredig worden benadeeld indien dit gespreksverslag openbaar zou worden gemaakt, zodat ik dit belang in dit geval laat prevaleren boven het belang van openbaarheid.

Document 218

Anders dan op de inventarislijst bij het besluit in primo vermeld, is openbaarmaking van dit document integraal geweigerd op grond van artikel 10 lid 2 onder a, 10 lid 2 onder e en artikel 11 van de Wob. Voor de motiveringen van deze gronden verwijs ik naar hetgeen hierover in het besluit in primo en hierboven is overwogen.

Voor het overige volsta ik met verwijzing naar het bestreden besluit.

Conclusie

Ik verklaar het bezwaar gegrond voor zover hierboven aangegeven. Voor het overige verklaar ik het bezwaar ongegrond. Waar sprake was van gebreken heb ik die met dit besluit hersteld. Voor een proceskostenvergoeding bestaat geen aanleiding.

Aanvullend openbaar gemaakte documenten c.q. documenten waarin aanpassingen zijn verricht treft u bijgevoegd aan als bijlage bij dit besluit.

Mocht u naar aanleiding van dit besluit vragen hebben, kunt u contact opnemen met de directie Juridische Zaken via nevenstaande contactgegevens.

De minister van Buitenlandse Zaken,
namens deze,
de plaatsvervangend directeur-generaal Politieke Zaken,

[Deze brief is niet voorzien van een handtekening. In een formele en beveiligde omgeving is vastgelegd dat de beslissingsbevoegde akkoord is met de inhoud van dit document en de verzending.]

M.J. de Vink

Datum
29 april 2022

Onze referentie
BZ-2020.22450

BEROEPSCLAUSULE

Ingevolge artikel 8:1 van de Algemene wet bestuursrecht kan de belanghebbende tegen dit besluit is binnen zes weken na de dag van verzending beroep instellen.

Het instellen van beroep dient te geschieden door indiening van een beroepschrift bij de rechtbank (sector bestuursrecht) van het arrondissement waarbinnen de woonplaats of vestigingsplaats van de belanghebbende is gelegen.

Het beroepschrift moet op grond van artikel 6:5 van de Algemene wet bestuursrecht zijn ondertekend en bevat ten minste de naam en het adres van de indiener, de dagtekening, de omschrijving van het besluit waartegen het beroep is gericht, zo mogelijk een afschrift van dit besluit, en de gronden waarop het beroepschrift rust.

Inventarislijst

docnr	beoordeling	gronden	
29	deels openbaar	10.2.a, e, 11	
95	deels openbaar	10.2.a, e, g	
121	niet openbaar	10.2.g	
122	deels openbaar	10.2.e, 10.2.a	
125	deels openbaar	10.2.a, e,	
154	deels openbaar	10.2.a, e, 11	buiten bereik
94	deels openbaar	10.2.a, e, 11	
15	deels openbaar	10.2.e	
90	deels openbaar	10.2.a, 10.2e	
142	deels openbaar	10.2.e	
218	niet openbaar	10.2.a, e, 11	

From: 10.2.e

Sent: Sunday, February 25, 2018 12:16 PM

To: 10.2.e

Cc: 10.2.e

Subject: Turkse reacties Armeense kwestie - incl 5 NL kamerleden

Update zondag 25 februari:

Over algemeen rustig gebleven. Slechts 1 nieuwe officiële ractie van 10.2, de rest reacties die er vrijdag al waren en pas gisteren door mij zijn ondekt. Pers behalve wat columns niks, sociale media rust.

Verhaal 5 NL kamerleden van TR afkomst dat in NL groot is, in Turkije niet. Begon met artikel in Türkiye dat ik gisteren al noemde, toen opgepakt door sonhaber (dat kwam in NL) pers en vervolgens door Sabah obv Türkiye (onderstaand) dat ook weer NL pers haalde.

Media:

- [Artikel in Sabah](#) van gistermiddag:

Het is duidelijk geworden wie de parlementsleden van Turkse afkomst zijn die schandalige besluit van het NL parlement steunen

Vijf kamerleden van Turkse afkomst hebben door hun steun aan het besluit van het Nederlandse parlement om de gebeurtenissen van 1915 als “genocide” te erkennen Turkije verraden

Zij hebben het schandalige besluit gesteund

De vijf Turkse(!) leden van het Nederlandse Parlement
[vijf foto's met namen]

Het Nederlandse parlement heeft met het erkennen van de Armeense beweringen met betrekking tot de gebeurtenissen van 1915 als “genocide” zijn handtekening gezet onder een schandalig besluit. Met betrekking tot de motie, die in het parlement met 142 voorstemmen en 3 tegenstemmen is aangenomen, hebben 5 kamerleden van Turkse achtergrond met “ja” gestemd. Volgens berichten van de krant Türkiye hebben alle partijen, behalve de door kamerleden van Turkse afkomst gestichte DENK partij de door het Kamerlid Voordewind van de coalitiepartij ChristenUnie voorbereide motie inzake “de erkenning van de in 1915 in Anatolië op Armeniërs uitgeoefende moordpartijen als genocide” gesteund. In het Nederlandse parlement bevinden zich 7 kamerleden van Turkse afkomst, van wie 4 vrouwen. Van de kamerleden van Turkse afkomst hebben de bij de DENK partij horende Tunahan Kuzu en Selcuk Öztürk, samen met hun partijgenoot van Marokkaanse afkomst tegen de ongefundeerde “genocide”-

motie gestemd. De bij de VVD van premier Mark Rutte behorende Dilan Yesilgöz, de bij de GroenLinks horende Nevin Özütok en Zihni Özdi, en de bij de SP horende Saadet Karabulut en Cem Lacin hebben doordat ze voor de ongefundeerde “genocide”-motie hebben gestemd opnieuw laten zien dat ze tegenstander van Turkije te zijn.

Het belsult is voor het kabinet niet bindend
[Passage dat Kabinet andere afweging maakt]

Uit Turkije kwam de ene reactie na de andere
[Overzicht van de reacties uit Turkije]

TZ op BZ ontboden
[Passage dat TZ naar MFA moest]

- Artikel heeft niet veel tractie gekregen. Het artikel dat in NL pers kwam van “Son haber” is bijv. slechts 180 maal geretweet.

- 10.2.a

Overig media:

- Sommige gedrukte media hadden voort over onderwerp slechts klein artikeltje over meest recente uitspraken 10 2
- Sabah heeft uit 10 2 e .e slechts heel klein stukje gebruikt, tot groot verdriet van de correspondent die aan het proberen is de reden te achterhalen. Mijn vermoeden: 10.2.a . Tekst:
NL regering niet eens met besluit over genocide

10.2.e 10 2 e heeft aangegeven dat de Nederlandse regering het besluit van het Nederlandse parlement om de gebeurtenissen van 1915 als genocide te erkennen niet onderschrijft.

10 2 e : “Zoals onze regering al heeft aangegeven, is het moeilijk om gebeurtenissen van voor 1948 als genocide aan te merken, want op dat moment is er nog geen juridische definitie”. 10 2 e , die aangaf het idee van een gemeenschappelijke historische commissie om de gebeurtenissen van 1915 te onderzoeken, zoals president Erdogan in het verleden heeft voorgesteld, te steunen, zei: “Wij steunen de oprichting van een historische commissie”.

- MOGELIJKE PRAKTISCHE GEVOLGEN VOOR NL: Een [artikel over de leider van de Vatan Partisi Dogu Perincek](#), die al eerder 3 keer naar het EVRM gegaan is om oordelen over de genocide te vragen (en kennelijk gewonnen heeft). Hij wil via mensen in NL een zaak aanspannen en als in NL alle rechtsmiddelen zijn uitgeput naar het EHRM gaan.
- Over de 5 NL kamerleden een artikel in Sabah, waar hun namen genoemd worden en ze
- Voorts een [column in de Yeni Safak](#), een regeringsgezinde krant, waarin het verschil van inzicht tussen Kabinet en Kamer werd geconstateerd, en vervolgens als motivering voor het besluit de haat tegen Turkije en de islam in Nederland wordt opgevoerd
- Een [column](#) in normaal gesproken middle-of-the road Habertürk die aangeeft dat Nederland in de 16^e eeuw Turkije keihard nodig had in de strijd tegen de Katholieken en daarom gezant Cornelis Haga naar Istanbul stuurde om de ring van de Sultan te kussen

Officiële reacties:

- [EU-minister Celik](#) (die al eerder tweette) op zaterdag tijdens AKP-districtscongres in zijn thuisprovincie Adana: ze hebben het lef om in plaats van hun eigen verantwoordelijkheid in de massamoord in Srebrenica onder ogen te zien parlementaire besluiten te nemen die Turkije besmeuren. Wij hebben geen genocide in onze geschiedenis. We moeten ons de vraag stellen: wie schiet hier iets mee op?
- [Mehmet Mus](#), één van de vijf vice-fractievoorzitters van de AK Partij op vrijdag: Schaamteloos dat het koloniale Nederland met een verleden vol onderdrukking en genocides nu onze voorvaders als genocideplegers neerzetten. Voordat NL het woord genocide in de mond neemt, moet het eerst maar eens naar zijn eigen geschiedenis kijken
- Minister van Justitie Aldülhamit Gül heeft op vrijdag [getweet](#): Erkenning genocide door NL parlement is zoveelste voorbeeld van politiek misbruik van de geschiedenis. De timing van dit foute besluit, dat zelfs door de regering niet wordt erkend, is ook veelbetekend. NL Parlement zou in plaats van de feiten uit de Turkse geschiedenis te verdraaien eens naar zijn eigen recente geschiedenis moeten kijken
- Van de officiële reacties gaat er GEEN één in op de NL Kamerleden
- President Erdogan heeft de kwestie voor zover bekend tijdens de AK-Partij provinciale congressen gisteren NIET genoemd. Vandaag is er nog een provinciaal partijcongres in Gaziantep

Sociale media:

- 180 retweets van artikel met name namen NL kamerleden
- Dan enkele tientallen retweets van filmpje van feestende NL militairen in Srebrenica gevolgd door bekende beelden Karremans
- 11.1

Groet!

10.
2

From: 10.2.e

Sent: Saturday, February 24, 2018 11:05 AM

To: 10.2.e

Cc: 10.2.e

Subject: TR reacties Armeense kwestie - Cavu uitgebreid over NL

Update TR reacties zaterdag 24 februari, met Cavusoglu twee minuten op camera over bilaterale betrekkingen NL-TR:

Officiële reacties:

- Turkse M Çavusoglu [bij een evenement in Antalya](#) gistermiddag (rustige toon) [met geen enkele verwijzing naar verschil parlement – kabinet]:

Een parlement kan niet besluiten of iets genocide is, dat doen rechtbanken, daar is ook een aantal besluiten van Franse Constitutioneel Hof en voor iedereen bindende besluiten van het EHRM over

- Sinds een jaar, sinds de gebeurtenissen voorafgaand aan het referendum van 16 april, toen NL tegen alle regels van het internationaal recht en alle Europese standaarden mijn landingsrechten heeft geannuleerd, en onze minister van familie zaken slecht heeft behandeld en letterlijk het land heeft uitgezet, tegen alle regels van het Weense verdrag in onze CG heeft vastgezet (u weet, daar zijn we een juridisch proces tegen begonnen), en honden op onze burgers heeft afgestuurd, etc., zijn onze betrekkingen gespannen
- De nieuwe minister van BZ heeft ontslag genomen. Toen hij er nog was hebben zij een aantal stappen ondernomen om de betrekkingen te verbeteren. Wij hebben toen gezegd: de voorwaarden voor verbetering zijn helder en we hebben onze voorwaarden genoemd
- In dit proces heeft de vorige NL minister van BZ uitspraken over Afrin gedaan die Turkije steunden, en daarna is hij onder serieuze druk van een aantal politieke partijen komen te staan
- Daarna zijn we helaas een negatief proces ingegaan
- Als Nederland de betrekkingen wil verbeteren, zou het er goed aan doen om in plaats van zich met dit soort zinloze en niemand bindende zaken bezig te houden, na te denken over hoe je een land als Turkije voor je kunt winnen en daar stappen te zetten
- Dit besluit heeft voor ons geen enkele geldigheid en heeft ook internationaalrechtelijk gezien geen enkele geldigheid, ze hebben alleen zichzelf tevreden gesteld
- [Voorzitter TR parlement](#) gisteren: Veroordelen, beschouwen het als null and void, zwarte vlek, NL parlement zet zich op stoel rechtbank, besluit van land dat bij Srebrenica toekeek draag niet bij aan regionale of globale vrede. [Niets over kabinetspositie].
- Regeringswoordvoerder Bozdag [op Twitter](#) gisteren : Smadelijk besluit NL parlement voor TR nul land void. TR heeft nooit genocide gepleegd. Dat bewijzen historische documenten ook. Historische documenten, archieven en de waarheid kunnen niet met een parlementair besluit worden gewijzigd. [Niets over kabinetspositie]

Schrijvende pers

- Sabah op voorpagina verwijzing naar uitspraak Cavusoglu
 - Türkiye klein op voorpagina over 5 kamerleden met TR achtergrond die voor motie stemden - zijn ze soms van Armeense achtergrond?
 - Yeni Safak 1/8 voorpagina linksboven over “de oproep van het volk aan het Parlement om NL als genocideplegend land” aan te merken wegens Srebrenica, met korte beschrijving dat NL toekeek
 - Yeni Akit linksboven 1/6 voorpagina: NL is de koning van de genocides met verwijzingen naar historische gebeurtenissen in Indonesië en Srebrenica
 - Engelstalige Daily News **11.1** heeft niet op voorpagina
 - Engelstalige Daily Sabah heeft verwijzing naar gisteren gerapporteerde uitspraken EU-minister Celik
-

From: 10.2.e

Sent: Friday, February 23, 2018 8:17 AM

To: 10.2.e

Cc: 10.2.e

Subject: Turkije reacties op moties Armeense kwestie

Beste collega's,

10.2.a

10.2.a

10.2.a

10.2.a

10.2.a

Geschreven pers:

- Paar kranten (Hürriyet, Posta, Vatan) hebben op voorpagina klein hoekje. Meeste kranten hebben het in de papieren editie (nog) niet. Heeft ook met tijdstip te maken, in TR twee uur later, meeste kranten al gereed op moment van stemming.
- Internetedities van alle kranten hebben het. Bij Sabah en Cumhuriyet nog in de top 10, bij Sözcü, Yeni Safak en Hürriyet daar al uit verdwenen.
- Bijna overal de kop: Parlement erkent gebeurtenissen als genocide Ca. de helft van de kranten voegt in de kop daaraan toe: Schandalig besluit
- Ca. de helft van de artikelen heeft (onder) in de tekst de melding dat het kabinet er anders in staat
- Inmiddels ook reactie TR MFA opgepikt "Sterke reactie"
- Vandaag 10h NL tijd ik interview met Sabah. Tekst wordt voor publicatie aan ons voorgelegd.

TV:

- CNN en nieuwszenders NTV hebben het vanochtend nog in hun lopende banner
- Bij CNN zat het item als 2^e in het nieuwsoverzicht, heel kort: TK heeft aangenomen, MFA heeft zo gereageerd
- Stemmingmakende A haber begon ochtendnieuws met lang item over Afrin, had veel negatief nieuws over de VS, maar noemde NL in de eerste 10 minuten niet, en ging vervolgens over tot krantenoverzicht

Sociale media:

- Veel retweets van krantenartikelen
- De honden en 11 maart komen nauwelijks terug
- Regelmatig wel verwijzingen naar “NL heeft zelf genocides gepleegd”: Sebrentisa, Indonesië in 17^e/18^e eeuw (in 1740 10.000 Chinezen in Jakarta) en in jaren '50 van vorige eeuw. Vaak verwijzingen naar VOC, koloniaal - en slavernijverleden.
- Dit is onderwerp dat regelmatig terugkomt op Turkse social media. Ambassade gaat nadenken over counternarrative op dit punt
- Reactie op website ambassade (waar verklaring opstaat) en Facebook/Twitter (waar link naar website staat) slechts een handvol

Tekst verklaring MFA:

No: 53, 22 February 2018, Press Release Regarding the Decisions of the House of Representatives of the Kingdom of the Netherlands on the Events of 1915

We strongly condemn the decisions of the Dutch House of Representatives recognizing the events of 1915 as genocide.

The baseless decisions of the House of Representatives of a country who was a bystander to the Srebrenica genocide, an undying pain in the middle of Europe, have no place either in history or in justice. Thus, they are neither legally binding nor have any validity.

Turkey's position on the events of 1915 is based on historical facts and legal norms. The established jurisprudence in European law and the decisions of the European Court of Human Rights affirm our rightfulness.

Even so, we take note of the Dutch government's statement that “it will not follow the House in its assessment recognizing the 1915 events as genocide and that being represented at a commemoration ceremony in Yerevan would not imply recognition of the events as genocide.”

10 2 e

Embassy of the Kingdom of the Netherlands

Hollanda Caddesi No: 5 | 06550 Yildiz – Ankara | Turkey

1

0

.

2

.

From: 10.2.e
 Subject: FW: impressie van de FAON bijeenkomst van afgelopen vrijdag in A'dam.
 Date: zondag 1 februari 2015 19:11:46
 Attachments: [programma FAON.PDF](#)

Beste mensen,

Hierbij een impressie van de FAON bijeenkomst van afgelopen vrijdag in A'dam.

Groet, 10.2.e

Zaal (bij de UVA) zat vol. Meer dan 100 mensen aanwezig. Hoogopgeleid publiek had ik de indruk. 10.2.e was er ook.

Hoofdmoot was lezing van 10.2.e

zal een lezing geven over "Oorzaken en verloop van de genocide". (zie onder)

Daarvoor werd door FAON eea gezegd. Kern: we voelen ons gesteund door NL volk en parlement maar niet door regering. Rutte uitgenodigd voor herdenking in Armenië straks, "maar die komt toch niet, Franse president wel". En wat ze vaker zeggen: aangenomen motie Roevoet uit 2004 is "erkenning genocide". Dit jaar is door 100 jaar herdenking speciaal jaar met veel activiteiten. Zij bijgaand. We moeten dit als voorlopig programma zien, de stand van nu. Laatste stand kan gevolgd worden op website FAON en op www.facebook.com/100jarigeherdenkingarmeensegenocide.

Opvallend aan programma:

- Fakkeltocht in Den Haag (blijkbaar niet Almelo)
- Wel op 22/2 een "herdenkingsbijeenkomst" in Almelo
- Herdenking op 22/4 is zowel bij monument Almelo als bij monument in Assen (informeer jij Assen 10.2.e)
- Tv serie "bloedbroeders" bij VARA ("daar komen alle elementen genocide aan bod")
- Optreden amerikaans/Armeense band System of a Down, 17 april, A'dam, staat expliciet op programma (ik denk dat we gemeente A'dam daarover moeten informeren)

De lezing:

- 10.2.e is van mening dat er genocide heeft plaatsgevonden. In 18^e eeuw waren er ook incidenten waarbij Armeniërs werden gedood (massaal), maar dat had toen andere intentie ("lesje leren") en niet om volk uit te roeien.
- De genocide had meerdere elementen: onder meer: aan begin moord op Armeense intellectuelen in de grote steden; daarna deportatie naar Syrische woestijn (niet alleen deportatie overigens, er zijn ook bij aanvang deportatie grote groepen meteen doodgeschoten), maar ook gedwongen assimilatie van Armeense vrouwen en als laatste door staat gecreëerde hongersnood (cynisch gezegd, men constateerde dat er nog teveel Armeniërs over waren).

- **11.1** [redacted] Hij schetste dat 1 van de oorzaken van de genocide lag in Balkanoorlogen in 1912/13 waarbij Griekenland/Joegoslavië/Bulgarije in korte tijd het Europese deel van het Ottomaanse rijk veroverde. Dat deel was het politieke hart van het Ottomaanse Rijk. Dat gaf Turken een enorme schok (na 300 jr bezetting), maar ook door de wijze waarop. In die oorlog hadden de drie veroveraars het officiële beleid (men schaamde zich er niet voor) om de Turkse bevolking te verdrijven en de moskeeën te vernietigen. (Dit leidde tot gemor in de zaal “moeten we nu opeens medelijden hebben met de Turken”). Terzijde: dit leidde tot veel VIP vluchtelingen (waaronder Atatürk) die later de kern van de “Jong Turkse” dictatuur zouden vormen, het bewind dat de genocide heeft uitgevoerd.
- Laatste wat ik nog wil melden uit de lezing: in 1915 leden de Turken twee enorme nederlagen tegen de Russen, in Oost Turkije. En toen ook nog de geallieerden op Gallipoli landden, ontstond er paniek in Turkije. Het oosten van het land lag helemaal open (nadat ze dus al het Europese deel paar jaar eerder hadden verloren). Er moest iets gebeuren. Daarmee was Gallipoli feitelijk de start van de genocide. Daarvoor had men wel een hekel aan Armeniërs, maar de start van de genocide was Gallipoli. **10.2.a** [redacted]).

1
0
.
2

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages. .

Va

Aan: DEU

Datum: 27 maart 2014

Onderwerp: Verslag gesprek burgemeester 10.2.e

→

Mannen
gezien 31/3

10.2.e

↳ t.c.

TER KENNISNEMING

De minister ontving bijgaande brief van 10.2.e.

122

De Minister voor Buitenlandse Zaken
drs. F.C.G.M. Timmermans
[redacted] 20061
2500 EB DEN HAAG

datum 24 maart 2014

onderwerp [redacted] 10.2.e
[redacted] 10.2.e

bijlagen

uw brief van

referentie

behandeld door 110.2.e

doorkiesnummer 10.2.e

document nr. JH140324A

verzonden 25 MAART 2014

Geachte heer Timmermans,

Op donderdag 20 maart jl. heb ik samen met onze 10.2.e een gesprek gehad met de 10.2.a 10.2.e. Zij hadden verzocht om dit gesprek naar aanleiding van een boekpresentatie die eerder deze maand in 10.2.e heeft plaatsgevonden. De loco-burgemeester heeft toen het boek 'Echo uit een onverwerkt verleden' van de auteur 10.2.e e in ontvangst genomen. Het boek handelt over de geschiedenis van het Armeense volk, en de Suryoye gemeenschap meer in het bijzonder, waarbij een flink deel ook handelt over de Armeense genocide begin twintigste eeuw.

Bij dat laatste lag ook min of meer het pijnpunt voor de 10.2.a

10.2.a

De heer 10.2 noemt de genocidediscussie een kwestie van definitie. Verder zou de auteur van het boek uitspraken hebben gedaan die bedreigend zijn voor de lokale openbare orde en kunnen aanzetten tot haat en geweld. 10.2.a verder geen uitlatingen over de inhoud van het boek, omdat dit een zaak is van vrije meningsuiting. Hij gaf aan dat hij zijn zorgen over het voorgaande ook kenbaar heeft gemaakt bij het ministerie van Buitenlandse Zaken. Tenslotte benadrukte hij de goede contacten die er zijn met de Turkse én de Suryoye gemeenschap, die ook stoelen op 400 jaar rijke betrekkingen tussen Turkije en Nederland. Hij hecht veel waarde aan de bijdrage die de Turkse gemeenschap levert aan de Nederlandse samenleving, op velerlei gebied. Deze mensen, die veelal de Nederlandse nationaliteit bezitten, willen zonder enige verontrusting in dit land wonen. Daarom vindt hij het van belang om naar de toekomst te kijken en niet in het verleden te blijven steken.

Ik heb de heer 10.2 laten weten dat ik liever op andere wijze met hem had kennis gemaakt, maar dat ook ik uitzie naar een goede samenwerking. Die samenwerking heb ik in mijn gemeente met zowel de Turkse gemeenschap/moskee als met de Suryoye gemeenschap. Als burgemeester ben ik er voor alle burgers. Het belang van de lokale samenleving en het samenbrengen van verschillende groepen daarin staat voorop. De heer 10.2 mag ervan verzekerd zijn dat wij op dezelfde manier kijken naar de samenleving en samenwerking, ook toekomstgericht. Maar daarnaast kent iedereen het verleden en weet de gevoeligheid van de genocidekwestie. Dat laatste is echter zaak van de regering in Den Haag en de Turkse autoriteiten en in die zin heb ik met de heer 10.2 dan ook afgesproken u te informeren over dit gesprek.

Wij zijn ons gesprek geeindigd met de afspraak dat we ongetwijfeld vaker contact zullen hebben over samenwerking tussen diverse groepen binnen de Turkse gemeenschap en dat we daar wederzijds ook met plezier naar uitzien.

Ik hoop dat ik u met deze brief voldoende heb geïnformeerd over 10.2.a
Mocht u nadere informatie wensen, dan ben ik graag bereid daartoe met u in overleg te treden.

10.2.e

c.c. kabinet CdK Zwolle

EU-uitbreiding/ Turkije (Kwestie Armeense genocide)

Indien gevraagd: NL reactie op Franse wet die het mogelijk maakt het ontkennen van de Armeense genocide strafbaar te stellen:

Spreekpunten:

- De EU dringt bij Turkije aan op het schrappen of aanpassen van artikel 301 van de Strafwet omdat deze wet teveel ruimte laat voor het beperken van de vrijheid van meningsuiting. Dit zou ook de open discussie over de Armeense kwestie in Turkije bevorderen.
- Wanneer de EU aan de ene kant pleit voor maatregelen die de Turkse regering moet nemen om de vrijheid van meningsuiting te bevorderen, is het niet behulpzaam wanneer in de EU initiatieven worden genomen die hiermee in tegenspraak zijn.
- Een dergelijke maatregel is bij het uitdragen van onze boodschap ten aanzien van het schrappen van artikel 301 van de Turkse strafwet, een verkeerd signaal aan de Turkse regering.

Bij doorvragen over wetsvoorstel CU over strafbaarstellen van genocide:

- Ik ben mij bewust dat de ChristenUnie een initiatiefwetsvoorstel heeft ingediend over negationisme. De behandeling in de Tweede Kamer moet nog plaatsvinden. Daar zal de minister van Justitie bij aanwezig zijn. Het voorstel valt immers onder zijn beleidsterrein.
- De regering geeft uitvoering aan de motie Rouvoet. De motie heeft de regering opgeroepen de kwestie van de Armeense genocide bij de Turkse regering en in internationale fora aan de orde te stellen. Dat heeft de regering veelvuldig gedaan en de regering blijft dat ook doen.
- Van belang is immers dat deze kwestie in alle openheid moet kunnen worden besproken, met Armenie, maar ook in Turkije zelf. Daarom dringt de regering keer op keer aan op het schrappen van artikel 301 van de Turkse Strafwet, omdat dit artikel een open discussie over onder meer deze kwestie in de weg staat.

Achtergrond

Franse genocidewet

Op 12 oktober heeft de Franse Assemblee nationale een initiatiefwetsvoorstel aangenomen dat ertoe strekt de wet van 29 januari 2001, welke de Armeense genocide van 1915 als zodanig erkent, aan te vullen met een strafbaarstelling van het ontkennen ervan. De strafmaat belooft 1 jaar gevangenisstraf en €45.000,- boete.

Alvorens de nieuwe wet van kracht wordt moet de Senaat zich er nog over uitspreken en moet de President de wet tekenen. De tijd die daarmee is gemoeid is onvoorspelbaar. 10.2.a

[REDACTED] 10.2.a

10.2.a [REDACTED]

Minister Gül gaf aan dat Frankrijk niet langer als een land van vrijheden kon worden beschouwd. 10.2.a

[REDACTED]

[REDACTED]

NL standpunt over Armeense kwestie (zoals besproken in Ministerraad)

Het politieke oordeel van de regering over de gebeurtenissen van 1915 luidt dat zeer, zeer velen zijn omgekomen en omgebracht en dat sprake is geweest van groot en ernstig leed. De Nederlandse regering heeft herhaaldelijk (onder meer n.a.v. de motie Rouvoet, december 2004) het onderwerp ter sprake gebracht, zowel in EU-kader als in bilaterale contacten met Turkije.

Het is van belang dat Turkije en Armenië tot een gezamenlijk inzicht komen over deze kwestie. Acceptatie van de wederzijdse geschiedenis is een stap vooruit in het politieke proces dat nodig is om de bilaterale betrekkingen te herstellen. NL moedigt zowel Turkije als Armenië aan dit proces op gang te brengen en acht een stellingname van de Nederlandse regering in deze kwestie hierbij niet behulpzaam.

De NL regering ziet er op toe dat de kwestie van de erkenning van de genocide ook wordt besproken in de politieke dialoog met Turkije. De vrijheid van meningsuiting over dit onderwerp maakt onderdeel uit van de Kopenhagen criteria, waaraan toekomstige EU lidstaten dienen te voldoen.

Het recente rapport over Turkije van het Europese Parlement stelt niet de eis dat Turkije de genocide moet erkennen of er verantwoordelijkheid voor moet nemen. Erkenning vormt geen nieuwe eis of voorwaarde in toetredingsonderhandelingen. 10.2 a

De Nederlandse regering roept in navolging van het Europees parlement de Turkse autoriteiten in dit verband op de werkzaamheden van onderzoekers, intellectuelen en academici te faciliteren door hen toegang te geven tot de historische archieven en hen alle relevante documenten te bezorgen. Nederland dringt er zowel bij de Turkse als bij de Armeense regering op aan hun verzoeningsproces voort te zetten en in een voor beide kanten aanvaardbaar voorstel te laten uitmonden.

Wetsvoorstel CU (Huizinga-Heringa)

De ChristenUnie heeft op 1 juni jl. een wetsvoorstel ingediend dat het ontkennen, op grove wijze bagatelliseren, goedkeuren of rechtvaardigen van volkerenmoord en misdrijven tegen de menselijkheid strafbaar stelt. Van strafbare uitingen is sprake als deze bewust worden gedaan in de wetenschap dat mensen daardoor op discriminerende wijze worden beledigd, of met de bedoeling aan te zetten tot haat of geweld tegen bevolkingsgroepen. Deze laatste toevoeging is een verschil met de Franse wet.

Huizinga is van mening dat zij met haar voorstel niet de vrijheid van meningsuiting wil beperken, noch bijstelling van geschiedkundige opvattingen onmogelijk wil maken. Daar zat aanvankelijk de zorg van het Landelijk bureau ter bestrijding van Rassendiscriminatie. Maar dat kan zich nu vinden in het voorstel. „Een debat over feiten in de geschiedenis moet altijd kunnen worden gevoerd”, vindt ook Huizinga. „Maar op het moment dat volkerenmoord wordt ontkend met de bedoeling aan te zetten tot haat, of terwijl men weet dat mensen hierdoor worden gekrenkt, op dat moment is de ontkenning strafbaar.”

Op 10 augustus heeft de Raad van State een zeer kritisch advies naar het ministerie van Justitie gestuurd. Het ministerie heeft dit doorgestuurd naar mw Huizinga en zij zal moeten besluiten of ze de wet aanpast of überhaupt nog indient. Het ministerie van Justitie is van mening dat het wetsvoorstel onnodig is, omdat het strafbaarstellen van het ontkennen van de holocaust op een manier die willens en wetens mensen discriminerend beledigt of aanzet tot haat of geweld al in de Nederlandse strafwet is geregeld. De behandeling in de Tweede Kamer moet nog plaatsvinden. Daar zal de minister van Justitie bij aanwezig zijn.

Nobelprijs Orhan Pamuk

Op 12 oktober jl. maakte de Zweedse Academie voor Wetenschappen bekend dat de Turkse schrijver Orhan Pamuk de Nobelprijs voor Literatuur 2006 heeft gewonnen. In veel Turkse kranten wordt een verband gelegd tussen het verkrijgen van de Nobelprijs voor de literatuur door Orhan Pamuk en de aangenomen Franse ontwerpwet.

10.2 a

De Franse genocidewet en het schrappen van Nederlandse Nederlanders van Turkse origine van kandidatenlijsten voor de Tweede Kamer wordt zowel door de nationalistena als de progressieve critici (10.2.e

10.2.e

) als een inbreuk op de vrijheid van meningsuiting beschouwd.

Politieke Hervormingen

Van de 12 ingediende wetten van het negende Hervormingspakket die voor het zomerreces door het Turkse parlement zouden worden behandeld, zijn slechts twee wetten aangenomen, namelijk de Wet op de Ombudsman en een wet die de competenties van militaire rechtbanken afschaft bij de berechting van burgers. Het Turkse Parlement is eerder van zomerreces teruggekeerd om de behandeling van het negende hervormingspakket voort te zetten.

Vrijheid van meningsuiting:

10.2.e

10.2.e

10.2 a

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Subject: FW: impressie van de FAON bijeenkomst van afgelopen vrijdag in A'dam.
Date: zondag 1 februari 2015 19:11:46
Attachments: [programma FAON.PDF](#)

Beste mensen,

Hierbij een impressie van de FAON bijeenkomst van afgelopen vrijdag in A'dam.

Groet, 10.2.e

Zaal (bij de UVA) zat vol. Meer dan 100 mensen aanwezig. Hoogopgeleid publiek had ik de indruk. 10.2.e was er ook.

Hoofdmoot was lezing 10.2.e

Daarvoor werd door FAON eea gezegd. Kern: we voelen ons gesteund door NL volk en parlement maar niet door regering. Rutte uitgenodigd voor herdenking in Armenië straks, "maar die komt toch niet, Franse president wel". En wat ze vaker zeggen: aangenomen motie Roevoet uit 2004 is "erkenning genocide". Dit jaar is door 100 jaar herdenking speciaal jaar met veel activiteiten. Zij bijgaand. We moeten dit als voorlopig programma zien, de stand van nu. Laatste stand kan gevolgd worden op website FAON en op www.facebook.com/100jarigherdenkingarmeensegenocide.

Opvallend aan programma:

- Fakkeltocht in Den Haag (blijkbaar niet Almelo)
- Wel op 22/2 een "herdenkingsbijeenkomst" in Almelo
- Herdenking op 22/4 is zowel bij monument Almelo als bij monument in Assen (informeer jij Assen 10.2.e)
- Tv serie "bloedbroeders" bij VARA ("daar komen alle elementen genocide aan bod")
- Optreden amerikaans/Armeense band System of a Down, 17 april, A'dam, staat expliciet op programma (ik 11)

De lezing:

- 10.2.e is van mening dat er genocide heeft plaatsgevonden. In 18^e eeuw waren er ook incidenten waarbij Armeniërs werden gedood (massaal), maar dat had toen andere intentie ("lesje leren") en niet om volk uit te roeien.
- De genocide had meerdere elementen: onder meer: aan begin moord op Armeense intellectuelen in de grote steden; daarna deportatie naar Syrische woestijn (niet alleen deportatie overigens, er zijn ook bij aanvang deportatie grote groepen meteen doodgeschoten), maar ook gedwongen assimilatie van Armeense vrouwen en als laatste door staat gecreëerde hongersnood (cynisch gezegd, men constateerde dat er nog teveel Armeniërs over waren).

- Toch was het een uitgebalanceerd verhaal. Hij schetste dat 1 van de oorzaken van de genocide lag in Balkanoorlogen in 1912/13 waarbij Griekenland/Joegoslavië/Bulgarije in korte tijd het Europese deel van het Ottomaanse rijk veroverde. Dat deel was het politieke hart van het Ottomaanse Rijk. Dat gaf Turken een enorme schok (na 300 jr bezetting), maar ook door de wijze waarop. In die oorlog hadden de drie veroveraars het officiële beleid (men schaamde zich er niet voor) om de Turkse bevolking te verdrijven en de moskeeën te vernietigen. (Dit leidde tot gemor in de zaal “moeten we nu opeens medelijden hebben met de Turken”). **T**buiten bereik

- **10.2 a**

10.2 a

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages. .

From: 10.2.e
Subject: RE: Gespreksverslag ministerie SZW en BuZa
Date: dinsdag 10 februari 2015 12:39:11
Attachments: [Nota voor MSZW ter voorbereiding bijeenkomst op 3 december 2014.doc](#)
[Weekbericht bijeenkomst op 3 december jl.doc](#)

Hallo 10.2.e

Ik wil even de stand van de afspraken met je delen.

- Kader bij opstelling/reacties: “gezamenlijke verantwoordelijkheid om spanningen te de-escaleren”
 Zie bijgaande nota voor overleg dat minister 3/12 met vertegenwoordigers Turkse gemeenschap had. 11.1 . Zie ook weekbericht waarin de uitkomst van dat overleg staat. De Armeense gemeenschap was er op 3/12 niet bij overigens. 10.2.g

Wij zijn bezig om te bekijken of we zelf iets kunnen organiseren, waar de Armenen dan ook bij zijn.

1
 1 Er ligt een brief aan de Kamer in de lijn waarin gemeld wordt dat NL ambassadeur in Georgie in april de herdenking in Armenie/Jerevan bijwoont. 11.1
 Ik stuur je de brief als die naar Kamer gaat.

- 11.1 10.2.e
 Waar heb je precies behoefte aan? Mss heb je iets aan onderstaande spreeklijn, die heeft iets andere invalshoek, maar levert m.i. basiselementen voor omgang met “verschillen”. Wat we ook kunnen doen is dat je een concept verhaal van de burgemeester over “demonstreren mag, maar niet anderen belemmeren” met ons deelt, dan kunnen we ernaar kijken.

- Geprobeerd zal worden alsnog een gesprek tussen de Armeense en Turkse gemeenschappen te plannen op het Ministerie van SZW/Minister Asscher;
 Zie boven.

- SZW checkt de signalen over de Azerische gemeenschap in Enschede en koppelt deze terug aan Almelo;
 Zijn we mee bezig.

- Gesprek inplannen tussen Minister Asscher en de burgemeester van Almelo;
 Hangt af van wat er verder gaat gebeuren op dit dossier denk ik. Ze zouden tzt ook kunnen bellen toch?

- 10.2.a

10.2.e hoe staat het daarmee?

- Het ministerie van BuZa wil graag een werkbezoek brengen aan het Armeens monument;
 Vanuit SZW wil ik daar wel bij zijn.

- 11.1

PM

- Bij een vervolggesprek ook collega's van V&J uitnodigen;
Wij zullen contact leggen met V&J/NCTV.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

-

Algemene woordvoeringslijn (SZW, I&S)

Norm:

- Orthodox zijn mag in Nederland; dat is onderdeel van dezelfde vrijheid waar velen van u nu voor op de bres staan. Evenwicht is hier echter van groot belang. Een samenleving kan alleen functioneren als bepaalde waarden worden gedeeld. Dat geldt voor de basisbeginselen van de Nederlandse rechtsstaat, maar ook voor de invulling van burgerschap of voor de verantwoordelijkheid om de ander de vrijheid te gunnen die men ook zichzelf toebedeelt: wat voor de één geldt, geldt ook voor de ander. Wie in Nederland woont, past zich aan aan de waarden die hier gelden. Dat geldt voor mensen die hier geboren en getogen zijn en voor mensen die hiernaar toekomen. Dit betekent in ieder geval het leren van de taal, het vinden van werk en het accepteren van de basisbeginselen van de Nederlandse rechtsstaat. Gelijkheid, vrijheid, ruimte voor verschil in religie, levensstijl of levensovertuiging gelden voor iedereen in gelijke mate.
- Het wordt problematisch wanneer een groep orthodoxen hun geloof op zodanige manier in de publieke ruimte uitdragen dat anderen in hun vrijheid worden beperkt, of ze nou moslim zijn of niet. Wanneer dit *gedrag* in de publieke ruimte voor gevoelens van ongemak en onveiligheid zorgt heeft de lokale overheid een verantwoordelijkheid om in te grijpen. Het gaat hier niet om orthodoxe denkbeelden als zodanig, maar gaan wel over angstgevoelens bij inwoners van de schilderswijk als gevolg van orthodox geïnspireerd gedrag in de publieke ruimte.
- Het wordt nog scherper wanneer gedragingen haaks staan op de kernwaarden van de Nederlandse democratische rechtsstaat bijvoorbeeld ten aanzien van radicalisering, zelfbeschikking van vrouwen en homo's.
- Uitgangspunt moet zijn dat mensen in Nederland idealiter in aanraking komen met mensen met andere denkbeelden, achtergronden en leefstijlen. Het is niet wenselijk wanneer mensen in parallelle samenlevingen leven.

Van: 10.2.e

Verzonden: dinsdag 27 januari 2015 16:13

Aan: 10.2.e

Onderwerp: Gespreksverslag ministerie SZW en BuZa

Hallo 10.2.e

Ik was erg blij met ons overleg van afgelopen vrijdag. Ik hoop dat dat gevoel wederzijds is (gebleven). Het is goed dat we elkaar kennen in de opmaat naar de herdenking!

Ik heb voor interne afstemming een kort verslagje gemaakt van ons overleg en de afspraken die we hebben gemaakt. Het kan zijn dat ik een aantal zaken heb gemist, voel je vrij die aan te vullen waar nodig. Zullen wij afspreken dat wij de centrale contactpersonen zijn voor vervolgafspraken? Dat houdt de coördinatiemechanismen beperkt ☺. Van 10.2.e heb ik een aantal mails rechtstreeks ontvangen met specifieke BZ zaken.

Hartelijke groet en tot later dit jaar!

From: 10.2.e
Subject: INFO / gesprek 10.2.e over Turkije
Date: donderdag 5 februari 2015 14:34:11

Was gisterenmorgen in 10.2.e
 , om te praten over
 politieke ontwikkelingen in Turkije en de Armeense genocidekwestie 10.2.e
). 10.2.e
 Volgens is bemerkenswaardig:

Genocidekwestie:

- Er zijn volgens 10.2 haast geen serieuze wetenschappers meer die nog ontkennen dat de gebeurtenissen uit 1915 neerkomen op genocide. Daar is inmiddels teveel bewijs voor gevonden in Turkse archieven, alsmede in ooggetuigenverslagen van Zweedse, Oostenrijks-Hongaarse en vooral Amerikaanse diplomaten, alsmede van Duitse militairen en diplomaten.
- Toch zou het interessant zijn als de Turken hun archieven volledig zouden openen. Nu nog is een aanzienlijk deel (10.2.e) gesloten, t.w. de archieven van Defensie, de geheime diensten en het Kadaster. Vooral openbaarmaking van het Kadaster zou pijnlijk zijn – en kunnen leiden tot eindeloos veel rechtszaken – omdat daaruit zou blijken welke Turken de huizen en andere onroerend goed hebben overgenomen van de vermoorde Armeniërs.
- De Nederlandse regering heeft er desalniettemin politiek niets bij te winnen, aldus 10.2, de genocide als zodanig te herdenken, anders dan dat het misschien moreel de juiste keuze is.
- Overigens bleek volgens 10.2 uit onderzoek dat de gevolgen op handelsgebied voor landen die wél de genocide erkend hebben (o.a. Frankrijk en Canada) heel beperkt zijn gebleven.
- Sprekend over Almelo 2014, stelde 10.2 dat het vooral opvallend was geweest hoeveel Turkse demonstranten het 'rabia'-teken hadden gemaakt, het viervingerige handteken dat Moslimbroeders-demonstranten in Egypte gebruikten om te protesteren tegen de afzetting van Morsi. 10.2.a

Turkse binnenlandse politiek

- Oppassen, aldus 10.2, dat we niet Gülen als de 'good guys' zien in hun strijd tegen de AKP. Gülen is volgens 10.2 net zo islamistisch als de APK-partij, en is buitengewoon intransparant qua interne bestuursstructuur. Interne discussies over de te voeren partijlijn zouden bovendien niet of nauwelijks mogelijk zijn.

Dienstplichtkwestie

- 10.2 dat relevante Turkse wetgeving recent zou zijn aangepast, waardoor het makkelijker wordt afstand te doen van de Turkse nationaliteit, ook als iemand niet zijn dienstplicht heeft vervuld. 10.2.e

Aan M
 Van DEU
 Via DGPZ
 Kopie aan SG, DGES
 Afgestemd met DJZ

TER BESLISSING**Datum**

21 december 2017

Onze Referentie

minbuza-2017.1322013

Opgesteld door**10.2.e**

T 4312

memo

beantwoording brief over 'Armeense genocide'

Aanleiding

Ontvangst brief van de Federatie Armeense Organisaties in Nederland (FAON) met verzoek om gesprek over 'Armeense genocide'.

Gevraagd besluit

- Ondertekenen van een uitgebreide antwoordbrief (advies DEU, concept bijgevoegd).
- Alternatief: u gaat in op het verzoek om een gesprek met de FAON.

Toelichting

1. Voorzitter **10.2.e** van de FAON verzoekt om een gesprek met u over Armeense Zaken. Met name het uitblijven van erkenning door Nederland van de Armeense genocide, is een al lang slepend discussiepunt.
2. Het verzoek om een gesprek is actueel met het oog op een advies van de Commissie van Advies over Volkenrechtelijke Vraagstukken (CAVV), dat in maart 2017 is gepubliceerd, over het gebruik van het woord genocide door politici. De RDIA van 19 december besprak een MR-advies over gebruik van de term genocide door politici n.a.v. de huidige discussie rond ISIS. Dit advies geeft geen aanleiding het huidige regeringsstandpunt t.a.v. de Armeense gebeurtenissen te wijzigen.
3. In ditzelfde advies wordt ook verwezen naar de mondelinge afspraak tussen de onderhandelaars van VVD en CU bij de totstandkoming van het regeerakkoord, dat NL op regeringsniveau (voor het eerst) aanwezig zal zijn bij de volgende jaarlijkse herdenking van de 'Armeense genocide' in Jerevan. Een beslissing hierover moet nog worden genomen.
4. Advies DEU is om gesprek met AON vooralsnog af te houden. In 2002 heeft Minister van Aartsen eenmalig een gesprek met FAON gehad over de 'Armeense genocide'. In 2004 is de motie Rouvoet van de ChristenUnie in de Tweede Kamer met algemene stemmen aangenomen om in de gesprekken met Turkije over toetreding tot de EU over de erkenning van de Armeense genocide te beginnen. Geen van uw voorgangers heeft verder een gesprek met FAON gehad.
5. Het bijgevoegde concept antwoord geeft aan dat het standpunt van de regering ongewijzigd is waar het erkenning van genocide in het geval van Armenië betreft. Ook verwijst de brief naar de passage in het Regeerakkoord ("Leidend bij de erkenning van genocides zijn voor de NL regering uitspraken van internationale gerechts- en strafhoven, eenduidige conclusies volgend uit wetenschappelijk onderzoek en

vaststellingen door de VN"). Een dergelijke gerechtelijke uitspraak of bindende VNVR-resolutie is er niet.

6. Indien u de voorkeur geeft aan een gesprek, zal contact worden opgenomen met de FAON en zal de brief niet worden verstuurd.

Datum

21 december 2017

Onze Referentie

minbuza-2017.1322013

From: 10.2.e
Subject: FW: Armenia 1915
Date: dinsdag 10 maart 2015 11:35:55
Attachments: [image005.png](#)
[image006.jpg](#)
[image007.png](#)
[image008.png](#)
[image009.png](#)

Voila, voor zover we die nog niet hadden 10.2.a

From: 10.2.e
Sent: dinsdag 10 maart 2015 11:30
To: 1
Subject: FW: Armenia 1915

10.2.e

Zie alsjeblieft hieronder 10.2.a .

groeten,

10.2.e

From: 10.2.e
Sent: dinsdag 10 maart 2015 11:25
To: 10.2.e
Subject: RE: Armenia 1915

Dear 10.2.e

Thank you very much for your quick and thorough response to my question 10.2.a
countries where different
interest groups try to promote their historical interpretation.

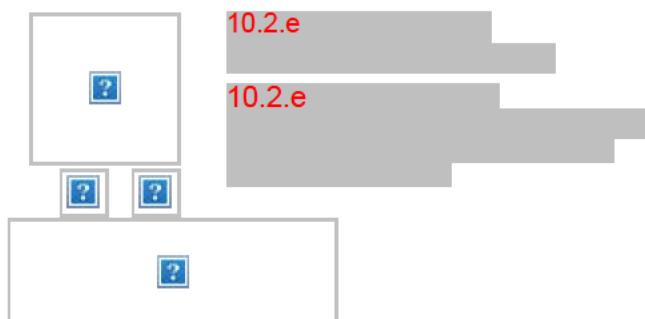
10.2.a

As regards the centennial to be marked in Jerevan in April this year, 10.2.e
10.2.e that your ambassador in Tbilisi, who is accredited to the
government of Armenia will represent the Netherlands. 10.2.a

If you have further questions on this or other issues, please feel free to contact me.

buiten verzoek

Best regards

10.2.e

10.2.e

10.2.e

Sent: 10. mars 2015 09:58

To: 10.2.e

Cc: 10.2.e

Subject: RE: Armenia 1915

Dear 10.2.e

My colleague 10.2.e has requested me to respond to your query about the position of the Dutch government vis-à-vis the events that took place in Armenia in 1915. In essence the position is still the same as set out in the answer to a question from parliament in 2011 that you refer to in your email. The latest communications from government concerning this issue are letters that were sent to parliament on 28 January and 4 March 2015. Please find these letters attached. The most relevant part of the latter letter reads:

QUO

Zoals de Minister van Buitenlandse Zaken in zijn brief van 28 januari 2015 heeft aangegeven, hecht het kabinet eraan te benadrukken dat Nederland ten eerste alle slachtoffers betreurt die bij de verschrikkelijke gebeurtenissen van 1915 zijn gevallen. Het is glashelder dat Armeniërs daarbij zeer geleden hebben. Het is echter niet aan het kabinet om deze historische gebeurtenissen te duiden. Dat is aan wetenschappers, alsook de Turkse en Armeense regeringen. Het kabinet betreurt de voortdurende controverse hierover. Het is aan beide landen om in een goede sfeer tot een waardige en respectvolle herdenking van de slachtoffers te komen; dat is in ieders belang en zou voorop moeten staan.

UNQUO

I hope this is useful, and would be 10.2.a
10.2.a

Best regards,

10.2.e

10.2.e

Legal counsel

.....
 Legal Department
 International Law Division
 Ministry of Foreign Affairs
 Bezuidenhoutseweg 67 | P.O. Box 20061 | 2500 EB |
 The Hague | Room 10.2.e

.....
 Tel.: 10.2.e

10.2.e

10.2.e @minbuza.nl

<http://www.rijksoverheid.nl/>

From: 10.2.e
Sent: maandag 9 maart 2015 17:57
To: 10.2.e
Subject: RE: Armenia 1915

Dear 10.2.e

It was a pleasure meeting you on Thursday, thank you again!

I have been asked to enquire about the position of the Dutch government vis-à-vis the events that took place in Armenia in 1915. There will be a parliamentary debate 10.2.a
 10.2.a has asked to be informed of the position of other European governments to the characterization of these historical events as "genocide".

I found on the web that your government in 2011 communicated to parliament along these lines: "De regering is niet in de positie om de precise feiten vast te stellen, de resulteerden in de vele slachtoffers onder Armëniërs en andere bevolkingsgroepen zoals Assyriërs rondom 1915... " etc. see the attached file (response to question 1).

Do you know if this position is still your government's position? Has there been further communications from your Minister on the subject that I should be aware of?

I would be very grateful if you or any of your colleagues could help me with this question and I

m:

1
0

ject: ANP: CU: kabinet moet naar herdenking genocide / woordvoering

Date: vrijdag 13 maart 2015 17:28:05

Beste 10.2.e

Hierbij alvast wat passieve woordvoering over de mogelijk vraag "waarom stuurt NL niet de premier, of ten minste een kabinetslid, naar de genocideherdenking in Jerevan?"

- Voor wat betreft eventuele aanwezigheid bij herdenkingsbijeenkomsten maakt het kabinet steeds een zorgvuldige afweging.
- Het kabinet heeft besloten dat de Nederlandse ambassadeur in Georgië, die ons land ook in Armenië vertegenwoordigt, de 100-jarige herdenking op 24 april 2015 in de Armeense hoofdstad Jerevan namens Nederland zal bijwonen.
- Met deze aanwezigheid wil het kabinet zijn medeleven tot uitdrukking brengen met de nabestaanden van de slachtoffers van de gebeurtenissen van 1915.
- Het kabinet is van mening dat de keuze om de hoogst geaccrediteerde vertegenwoordiger van de Nederlandse staat in Armenië ons land te laten vertegenwoordigen, recht doet aan een waardige herdenking van deze verschrikkelijke gebeurtenissen.

Wij hebben de schriftelijke vragen die gisteren zouden zijn gesteld, overigens nog niet gezien.

We zouden wel willen voorstellen dat als de vraag wordt gesteld, M nog even zijn expliciete goedkeuring aan deze woordvoering geeft. Groet,

10.2.

From

10.2.e

En meer kamervragen: <https://newsdesk.moreover.com/click/?p=aHR0cHM6Ly9uZGVzay5tb3Jlb3Zlci5jb20vYXJ0aWNsZS8yMDcxNTMwODA5NSodG1sP2NpZD1NVEEYTWpneiZ1aWQ9TVRBNU5qRTU&a=20715308095&f=UjHjpbNq&s=YWxlcuQ&u=bWlzY2hhLmtvcHBlbmJlcmdAbWluYnV6YS5SubA&c=TU9GQQ&ci=106283&i=335&e=UmVmb3JlYXRvcmlzY2ggRGFnYmxhZA&d=109619&t=2&h=1&k=96556&l=92068&ck=f5cb0bb077589ddaf0369ecea44f2f9f>

From: CAR Redactie

Sent: vrijdag 13 maart 2015 14:36:06

Subject: ANP: CU: kabinet moet naar herdenking genocide

CU: kabinet moet naar herdenking genocide

vrijdag, 13 maart 2015 / 15:34

DEN HAAG (ANP) - De ChristenUnie wil dat het kabinet op 24 april in Armenië aanwezig is bij de herdenking van de Armeense genocide. De massaslachting door het toenmalige Ottomaanse Rijk is dan honderd jaar geleden. Vele honderdduizenden Armeniërs vonden de dood. „Het is een blamage dat de Nederlandse regering nu denkt met een afvaardiging op ambassadeursniveau te kunnen volstaan", vindt fractievoorzitter Arie Slob.

„Het Nederlandse parlement heeft in december 2004 de motie-Rouvoet aangenomen. Deze motie vraagt de regering voortdurend en nadrukkelijk de erkenning van de Armeense genocide aan de orde te stellen. Een afvaardiging op regeringsniveau bij de honderdjarige herdenking in Armenië past hierbij."

Slob wijst in dit verband ook naar de koning en de minister van Buitenlandse Zaken, die wel de moeite namen om naar de begrafenis te gaan van de koning van Saoedi-Arabië, waar de mensenrechtensituatie te wensen overlaat.

Hij weet de PVV en de SGP aan zijn zijde.

(c) ANP 2015, alle rechten voorbehouden

10.2.e

Nota bevat informatie die niet openbaar gemaakt kan worden:

☒ NEE ☐ JA, ONDER BETREFFEND KOPJE ☐ JA, VERSPREID OVER NOTA ☐ JA, GEHEEL

Aan Piv. DGPZ
Van DEU
Kopie aan DGES
Afgestemd met DJZ

TER BESLISSING

Datum

21 april 2022

Onze Referentie

Min-BuZa.2022.11760-7

Opgesteld door

Saatsaz en Kragt, DEU

T 5121

Uiterlijk bij

29 april 2022

nota

Beslissing op bezwaar, WOB FAON deelbesluit I

Aanleiding

- Bezwaar van Federatie Armeense Organisaties Nederland (FAON) tegen deelbesluit I inzake het WOB-verzoek over "de erkenning van de Armeense genocide".

Geadviseerd besluit

- Uw akkoord met bijgaande beslissing op bezwaar. Met uw akkoord wordt het besluit digitaal ondertekend. DJZ zorgt voor verzending van het besluit.

Kernpunten

- FAON diende op 29 augustus 2019 een Wob-verzoek in over "de erkenning van de kwestie van de Armeense genocide". Het Wob-verzoek is in overleg met de verzoeker opgesplitst in twee deelbesluiten: deelbesluit I betreft stukken uit de periode 2014-2019 en deelbesluit II de periode 2000-2013.
- Deelbesluit I werd op 28 april 2021 gepubliceerd. Deelbesluit II werd op 8 maart 2022 gepubliceerd. FAON diende op 7 juni 2021 een bezwaar in tegen deelbesluit I. Samengevat richt het bezwaar zich op het volgende:
 - Er zou zonder voldoende toelichting te veel zijn gelakt onder artikel 10.2.a (schade aan internationale betrekkingen) en onder artikel 11 (persoonlijke beleidsopvattingen).
 - Stukken over de periode 2019 – 2021 zijn niet meegenomen.
- In bijgaande beslissing op bezwaar wordt kort samengevat het volgende met FAON gecommuniceerd:
 - De specifieke documenten waar FAON in het bezwaar naar heeft verwezen opnieuw beoordeeld en waar mogelijk passages ontlakt. Het merendeel van de gelakte passages blijft na deze beoordeling echter nog steeds gelakt.

- Er wordt toegelicht waarom BZ vindt dat art. 10.2.a en art. 11 wel correct zijn toegepast (zie toelichting).
- In document 94 wordt een algemene woordvoeringslijn alsnog ontlakt. Dit was gelakt onder art. 11, hetgeen onjuist is.
- BZ geeft toe dat de toelichting voor de (gedeeltelijke) weigering van een aantal documenten beter had gekund en geeft die nadere toelichting alsnog.
- Het verzoek m.b.t. de stukken over de periode 2019 – 2021 wordt als een nieuw WOB-verzoek/deelbesluit III beschouwd en zal na afronding van onderhavige bezwaarprocedure worden opgepakt. Hierover is contact geweest met FAON.

Datum

21 april 2022

Onze Referentie

[Min-BuZa.2022.11760-7

Toelichting

- Aangezien het deelbesluit zelf door DirDEU was ondertekend moet de onderhavige beslissing op het bezwaar daartegen één niveau hoger worden geaccordeerd.
- M.b.t. art. 10.2.a
Deze weigeringsgrond kan volgens de jurisprudentie worden toegepast t.b.v. het beschermen van vertrouwelijke diplomatieke kanalen, het beschermen van de vertrouwelijkheid van bepaalde gremia of het afschermen van bepaalde Nederlandse beleidsvoornemens waar andere entiteiten misbruik van zouden kunnen maken. Dus niet alleen m.b.t. het becommentariëren van andere landen/organisaties.
- Daarbij geldt dat noch uit de jurisprudentie, noch uit de wetsgeschiedenis voortvloeit dat specifiek moet worden gemotiveerd ten aanzien van welke landen of organisaties de betrekkingen in het geding zijn. Dat zou immers in voorkomende gevallen alsnog leiden tot een verstroeving van de betrekkingen.
- M.b.t. art. 11
De op grond van artikel 11 van de Wob geweigerde informatie, is aan te merken als persoonlijke beleidsopvattingen in documenten voor intern beraad. Het betreft documenten met aannames, (tekst)voorstellen, commentaar en conclusies van ambtenaren die betrekking hebben op de bestuurlijke aangelegenheid waarover u informatie heeft gevraagd. Deze grond is conform Rijksbrede lijn en terughoudend toegepast.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

N.v.t.